

4. Příloha

Ke své práci přikládám vzor použitého dotazníku v té podobě, v jaké byl distribuován všem respondentům. Jsem si při tom vědoma jedné faktické chyby, dvou překlepů a několika dalších nedostatků, které v dotazníku zůstaly.

Ona faktická chyba se objevila ve formulaci instrukcí k bodu h), kde uvádím, ze čtyř vybraných formulací se „jedna (...) skutečně objevila v publicistickém textu, **čtyři** jsou uměle vytvořené varianty“, což nedává matematicky smysl. Uměle vytvořené varianty jsou **tři**. Jedna překlepová chyba se nachází v poznámce pod čarou číslo 11, kde v bibliografickém údaji uvádím *Politický korektnost* místo *Politická korektnost*. Druhá je v rodově neutralizující variantě v sekvenci vět.¹

K nedostatkům patří definice *jazykové korektnosti* převzatá z české Wikipedie. Mým důvodem byla zejména potřeba rychlé a vystižné definice, která by byla jasně srozumitelná pro široký okruh respondentů. Na neexistenci jasné definice v odborné literatuře upozorňuje např. Browne (2009).² Předchozí hlubší promyšlení jsem mohla věnovat rozdílu mezi v dotazníku použitým termínem *jazyková korektnost* a standardně používaným termínem *politická korektnost*. V textu práce jsem na pojem *jazyková korektnost* nakonec rezignovala.

Terminologické vyjasnění pojmů *politická* a *genderová korektnost* jsem od začátku považovala za součást bodu 2.3 této práce. V rámci ankety jsem se možná přespříliš spolehla na jejich všeobecně sdílený význam. Větší péči jsem dále mohla věnovat vyjasnění termínů *neutrální* × *příznakový*; mnou distribuovaná podoba mohla vést k zavádějícímu pochopení. I zde jsem se spolehla na intuitivní chápání dvojice těchto pojmů. Existuje určitě řada dalších věcí, které by se mi v tomto ohledu daly vytknout. Za důležité v tomto ohledu považuju rozsah a určení práce.

Přesto věřím, že výsledky ankety jsou i přes má pochybení relevantní. Tato anketa má totiž ambici být pouze orientačním ukazatelem názorů na *politickou*, respektive *genderovou korektnost*. Reprezentativní sociolingvistický výzkum této oblasti zájmu by byl velice prospěšný, leč nebyl v mých silách.

Nakonec konstatuji, že i přes postupné zjišťování různých nedostatečností, nebyl dotazník po dobu distribuce měněn.

¹ Jedná se o větu: *Kromě toho, že je Allen miláčkem Francie a že novým filmem složil poklonu jejich metropoli (...).* Pochopitelně zde má být **její** metropoli.

² „Jednou z příčin je, že neexistuje uznávaná standardní definice politické korektnosti.“ (Browne, 2009, s. 30.)

4.0 dotazník

Vážené respondentky, vážení respondenti,

v rámci zpracovávání tématu své magisterské diplomové práce nazvané *Uplatnění generického maskulina v českém textu* si Vás dovoluji oslovit a požádat o pomoc a spolupráci prostřednictvím Vašeho laskavého vyplnění následujícího dotazníku.

Tento dotazník je zaměřen na postoje českých rodilých mluvčích k předloženým izolovaným výpovědím. Jde mi především o jazykový cit a o osobní názor na jazykovou, resp. genderovou korektnost, která je ve veřejném prostoru již několik let diskutována.

Vyplňování dotazníku je dvojí: 1) vybíráte z mnou předložených možností (pak prosím, použijte , příp. , dle povahy zadání)

2) sami doplňujete celou odpověď na místo naznačeného prostoru

Pozn.: Jazykovou korektností zde míním „úsilí záměrným ovlivňováním jazyka odstranit některá tradiční označení nebo pojmy (koncepty), které jsou svázány s nepříznivými konotacemi a stereotypy, a proto mohou být určitými lidmi vnímány jako urážlivé (...)“³³

1. Jsem muž

žena

2. Je mi méně než 18 let

18–20 let

21–23 let

24–26

více než 27 let

3. studuji (obor, fakulta, univerzita, město)

³³ *Wikipedie: otevřená encyklopedie* [online]. Poslední editace 27. 3. 2011 [citováno 14. 5. 2011]. Politický korektnost. Dostupný z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Politická_korektnost>.

pracuji, absolvoval/a jsem v roce (obor, fakulta, univerzita, město)

a) Jmenujte, prosím, 5 oblíbených herců (uved'te, proč oceňujete jejich kvality).

.....
.....
.....
.....
.....

b) *Všichni studenti se dostaví k řediteli školy.*

V uvedené větě označuje zvýrazněné sousloví osobu mužského pohlaví
 osobu ženského pohlaví
 lidskou bytost bez specifikace pohlaví

c) *Ve frontě na maso stál jeden člověk.*

V uvedené větě označuje zvýrazněné sousloví osobu mužského pohlaví
 osobu ženského pohlaví
 lidskou bytost bez specifikace pohlaví

d) *Předsedou senátu byla zvolena Marie Veselá.*

V uvedené větě označuje zvýrazněné sousloví osobu mužského pohlaví
 osobu ženského pohlaví
 lidskou bytost bez specifikace pohlaví

e) Větu *Předsedou senátu byla zvolena Marie Veselá.* považuji za neutrální
 příznakovou

f) Preferuji výpověď *Předsedou senátu byla zvolena Marie Veselá.*

Předsedkyní senátu byla zvolena Marie Veselá.

g) Zvolenou výpověď preferuji, protože

.....
.....
.....
.....
.....

h) Následující varianty, prosím, seřadte z hlediska vhodnosti jejich formulace pro psaný publicistický text. (1 je nejvíce vhodná formulace, 4 nejméně vhodná formulace). Při výběru vět bylo postupováno následovně: vždy jedna z nich se skutečně objevila v publicistickém textu, čtyři jsou uměle vytvořené varianty. (Při hodnocení vycházejte z představy psaného publicistického textu v denním tisku.)

- Nejlepší atleti odletěli na světový šampionát.
- Nejlepší atleti a atletky odletěli na světový šampionát.
- Nejlepší atleti/atletky odletěli na světový šampionát
- Naše atletická reprezentace odletěla na světový šampionát.

Navrhuji řešení:

Komentář⁴:

⁴ Na následujících řádcích, prosím, stručně okomentujte svou volbu (s důrazem na komentář volby **1 a 4**).

.....
.....
.....
.....

- Skanzen prosadilo několik nadšenců.
- Skanzen prosadilo několik nadšenců a nadšenkyň.
- Skanzen prosadilo nadšení několika lidí.
- Skanzen prosadilo několik nadšenců/nadšenkyň.

Navrhuji řešení:

Komentář:

.....
.....
.....
.....

- Kromě toho, že je Allen miláčkem Francouzů a že novým filmem složil poklonu jejich metropoli, má plachý tvůrce postaráno o pozornost také kvůli jedné z (ne)hlavních hvězd "Půlnoci".
- Kromě toho, že je Allen miláčkem Francouzů a Francouzek a že novým filmem složil poklonu jejich metropoli, má plachý tvůrce postaráno o pozornost také kvůli jedné z (ne)hlavních hvězd "Půlnoci".
- Kromě toho, že je Allen miláčkem Francouzů/Francouzek a že novým filmem složil poklonu jejich metropoli, má plachý tvůrce postaráno o pozornost také kvůli jedné z (ne)hlavních hvězd "Půlnoci".

- Kromě toho, že je Allen miláčkem Francie a že novým filmem složil poklonu jejich metropoli, má plachý tvůrce postaráno o pozornost také kvůli jedné z (ne)hlavních hvězd "Půlnoci".

Navrhuji řešení:

Komentář:

.....
.....
.....
.....

ch) O požadavku jazykově korektního vyjadřování⁵ si myslím, že

.....
.....
.....
.....

i) O požadavku genderově korektního vyjadřování⁶ si myslím, že

.....
.....
.....
.....

⁵ Viz pozn. v úvodu.

⁶ Snaha o rodově neutrální vyjadřování v textech, např. důsledným uváděním ženských protějšků názvů osob.